

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทย  
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุภาพร ประเสริฐสิริเจริญ<sup>1</sup>, ลิศรา เตชะเสริมสุขกุล<sup>2</sup>

<sup>1</sup>บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการเงิน,

คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

โทรศัพท์: 0-2616-1717, โทรสาร: 0-2616-1717, Email: [cherry.kmit@hotmail.com](mailto:cherry.kmit@hotmail.com)

<sup>2</sup>คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ถนนวิภาวดีรังสิต เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10325

โทรศัพท์: 0-2697-6630, โทรสาร: 0-2270-2210, Email: [lissara2000@yahoo.com](mailto:lissara2000@yahoo.com)

### บทคัดย่อ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยการระดมเงินฝากและกระจายให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนในรูปของเงินให้สินเชื่อ และการที่ธนาคารพาณิชย์ของไทยส่วนใหญ่เป็นธนาคารเอกชน เป้าหมายที่แต่ละธนาคารต้องการแสวงหาคือ ความมั่นคงและอัตราผลตอบแทนที่ดีจากการดำเนินงาน ซึ่งผลตอบแทนที่ธนาคารได้รับนั้นจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย

วัตถุประสงค์ในการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งเป็นอัตราส่วนหนึ่งที่ใช้ในการวัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร โดยทำการศึกษาระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ และแบ่งธนาคารออกเป็น 3 กลุ่มตามขนาดของสินทรัพย์ได้แก่ ธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เก็บรวบรวมข้อมูลทุกปีเป็นรายไตรมาสจากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2550 และทำการวิเคราะห์ทดสอบปัจจัยต่างๆ เหล่านั้นโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression)

จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบและธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับ ROA และสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ROA ของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ สำหรับสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) และสัดส่วน

รายได้จากการปริวรรตเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ROA ในกลุ่มธนาคารขนาดใหญ่เท่านั้น ส่วนในกลุ่มธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็กไม่มีปัจจัยใดเลยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ROA และในกรณีของปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อ ROA ได้แก่ ส่วนแบ่งตลาดด้านเงินฝาก (DEP) อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS)

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่า ROA ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่า ROA ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่
3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่า ROA ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง
4. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อค่า ROA ของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก

**คำสำคัญ:** ธนาคารพาณิชย์ไทย, ธนาคารขนาดใหญ่, ธนาคารขนาดกลาง, ธนาคารขนาดเล็ก, ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ตามงบกำไรขาดทุนของธนาคารพาณิชย์, เงินให้สินเชื่อ, เงินฝาก ดอกเบี้ยรับ, ดอกเบี้ยจ่าย, รายได้ทั้งหมด, ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ, รายได้จากการดำเนินงาน รายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการ, รายได้จากการปริวรรตเงินตรา

## 1. บทนำ

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือทำหน้าที่ระดมเงินฝากจากประชาชน และนำเงินที่ได้มาไปปล่อยเป็นสินเชื่อเพื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับภาวะเศรษฐกิจ นโยบายทางการเงินของรัฐบาล และธุรกิจโดยทั่วไป ถ้าธนาคารพาณิชย์ใดมีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพไม่ดีเพียงพอ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน และยังคงส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศก็จะมีปัญหาตามไปด้วย และการที่ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ของไทยเป็นธนาคารเอกชน การบริหารจัดการและการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ก็เพื่อที่จะให้ได้กำไรสูงสุดจากการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่แต่ละธนาคารต้องการแสวงหา เพราะสิ่งนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารนั้นๆ แต่อย่างไรก็ตามการที่ได้กำไรซึ่งผลกำไรของทางธนาคารว่าจะมากหรือน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ซึ่งปัจจัยทั้งหลายเหล่านั้นอาจจะส่งผลกระทบต่อธนาคารในทางบวกหรือลบ ทำให้ธนาคารมีผลกำไรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ซึ่งถ้าเป็นปัจจัยภายในก็เป็นสิ่งที่ธนาคารสามารถควบคุมหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ แต่ถ้าเป็นปัจจัยภายนอกก็เป็นสิ่งที่ธนาคารไม่สามารถควบคุมได้ ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงต้องใส่ใจและให้

ความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ว่ามีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของธนาคารอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความมั่นคงและผลประกอบการที่ดี จากการดำเนินงานของธนาคารต่อไปในอนาคต

แนวโน้มของสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละปีมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ธนาคารได้รับผลตอบแทนจากสินทรัพย์อย่างคุ้มค่า ธนาคารจึงต้องให้ความสนใจและ บริหารสินทรัพย์เหล่านั้นให้เกิดประสิทธิภาพและทำกำไรให้ได้มากที่สุด โดยอัตราส่วนที่นิยมใช้ วัดความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในด้านของสินทรัพย์ ได้แก่ อัตรา ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Assets : ROA) ซึ่งผลกำไรที่เกิดขึ้นนั้นมีความ สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ถือหุ้น กรรมการ และพนักงานของ ธนาคาร คือถ้าธนาคารมีผลประกอบการที่ลดน้อยลง ย่อมเกิดผลเสียหายแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยเช่นกัน ผู้ถือหุ้นอาจขาดความเชื่อมั่นในธนาคารนั้นๆ ทำให้เกิดการขายหุ้นออกไป ซึ่งการ ขายหุ้นออกไปเป็นจำนวนมาก ๆ พร้อมกันก็จะมีผลให้ราคาหุ้นลดลงด้วย ลูกค้าส่วนใหญ่หาก ได้รับข่าวที่เป็นไปในด้านลบของทางธนาคาร ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องผลประกอบการที่ไม่ดี ราคา หุ้นตก ย่อมส่งผลในเชิงจิตวิทยาต่อลูกค้า อาจจะทำให้พากันมาถอนเงินฝากออกจากธนาคาร เป็นจำนวนมาก ทำให้สภาพคล่องทางการเงินของธนาคารลดลง นอกจากนี้การบริหารงานของ ธนาคารที่มีกำไรลดลงหรือไม่ก็กำไร ย่อมส่งผลกระทบต่อการขึ้นเงินเดือนและโบนัสของ พนักงาน ทำให้แรงจูงใจในการทำงานถดถอยลง

ในปัจจุบันเพื่อให้ผลประกอบการของธนาคารมีกำไรที่เพิ่มขึ้น แต่ละธนาคารจึงมีการ ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ ปรับปรุงโครงสร้างกระบวนการทำงาน ตลอดจนการสร้างสรรค นวัตกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ๆ และมีการเสริมบริการประเภทอื่นเข้าไปให้ครบถ้วน เพื่อที่จะแสวงหารายได้จากส่วนอื่นที่นอกเหนือจากรายได้ที่ได้จากการปล่อยสินเชื่อ ซึ่งจะ ส่งผลดีต่อฐานะการเงินของธนาคารในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวก การลงทุน การออม การพัฒนาเศรษฐกิจต่อทุกภาคธุรกิจ และเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ถือ หุ้น กรรมการ และพนักงานของธนาคารพาณิชย์ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัย ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อค่า ROA ของธนาคารพาณิชย์ว่าจะสัมพันธ์ไปในทิศทางใด

## 2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อค่า ROA ของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียน อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย และสนับสนุน ผลการวิจัย รวมทั้งนำเสนอผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี
2. ธนาคารพาณิชย์ไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 3. วิธีการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้ง 8 แห่ง ระหว่างปี 2544 - 2550 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรายไตรมาสของทางธนาคาร จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์และธนาคารแห่งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดำเนินการต่อเนื่องตลอดทั้ง 7 ปีที่ทำการศึกษาคือระหว่างปี 2544 – 2550 ซึ่งมีทั้งหมด 8 ธนาคารได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารทหารไทย และธนาคารไทยพาณิชย์

การวิเคราะห์ข้อมูล จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

#### 1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

อธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดเป็นตัวแปรอิสระว่ามีผลกระทบต่อค่า ROA อย่างไร

#### 2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล จะเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการสร้างแบบจำลองในรูปของสมการถดถอยเชิงซ้อนหลายตัวแปร (Multiple Linear Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละขนาด คือ ธนาคารขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กกับตัวแปรอิสระ คือ ส่วนแบ่งการตลาดด้านเงินฝาก (DEP) สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS) อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) สัดส่วนรายได้จากการปริวรรตเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE) ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย และกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละขนาด ซึ่งในการวิเคราะห์จะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด

(Ordinary Least Square Method : OLS) เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง โดยใช้ข้อมูลเป็นรายไตรมาสในการทดสอบ

#### 4. ผลการวิเคราะห์

ผลของการทดสอบสมการถดถอยเชิงซ้อนธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ  
สมการที่ 1 ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ (8 ธนาคาร)

$$\begin{aligned} \text{ROA (ธ.ทั้งระบบ)} &= 0.032 + 0.002(\text{TEC}) - 0.030(\text{LD}) - 1.367(\text{IS}) \\ &\quad (3.228) \quad (2.328)^{**} \quad (-1.430) \quad (-1.253) \\ &\quad - 0.035(\text{PLL}) - 0.021(\text{FBI}) + 0.013(\text{GFFE}) \\ &\quad (-0.523) \quad (-0.920) \quad (0.335) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{R-squared} &= 0.491, & \text{F-statistic} &= 3.378 \\ \text{Prob.F-statistic} &= 0.017, & \text{N} &= 28 \\ \text{Durbin-Watson Stat} &= 2.774 \end{aligned}$$

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ  
ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t – statistic

จากผลการทดสอบสมการถดถอยในข้างต้น พบว่าค่า Durbin-Watson Stat ที่ได้มีค่าเท่ากับ 2.774 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 99 หรือที่นัยสำคัญ 0.01 ได้ค่าอยู่ระหว่างค่า  $4 - d_u$  กับ  $4 - d_L$  คืออยู่ในช่วง 2.153 – 3.304 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดปัญหา Autocorrelation หรือไม่ ดังนั้นจึงได้ทำการทดสอบสมการถดถอยใหม่โดยการใส่ฟังก์ชัน AR(1) เข้าไป ซึ่งผลที่ได้เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ROA (ธ.ทั้งระบบ)} &= 3.074 + 0.002(\text{TEC}) - 0.041(\text{LD}) - 0.689(\text{IS}) \\ &\quad (3.793) \quad (2.732)^{***} \quad (-2.118)^{**} \quad (-0.738) \\ &\quad + 0.027(\text{PLL}) - 0.012(\text{FBI}) - 0.031(\text{GFFE}) - 0.522\text{AR}(1) \\ &\quad (0.455) \quad (-0.602) \quad (-0.944) \quad (-2.744) \end{aligned}$$

R-squared	=	0.635	,	F-statistic	=	4.726
Prob.F-statistic	=	0.003	,	N	=	28
Durbin-Watson Stat	=	2.016				

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ  
ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t – statistic

จากการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน (F-statistic) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 95 หรือที่นัยสำคัญ 0.05 เมื่อเทียบกับค่า Prob.F-statistic ที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอย จะพบว่าค่า Prob.F-statistic ที่ได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ( $0.003 < 0.05$ ) ดังนั้นจึงปฏิเสธ  $H_0$  ที่กล่าวว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม แสดงว่าสมการนี้มีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ทุกตัวพร้อมกัน เป็นการยอมรับว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีนัยสำคัญในการกำหนดตัวแปรตาม สมการถดถอยนี้จึงสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ และเมื่อพิจารณาค่า Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่ามีค่าไม่เกิน 0.80 จึงสามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity สำหรับสมการนี้ และค่า Durbin-Watson Stat ที่ได้มีค่าเท่ากับ 2.016 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 99 หรือที่นัยสำคัญ 0.01 ได้ค่าอยู่ระหว่างค่า  $d_u$  กับ  $4 - d_u$  คืออยู่ในช่วง 1.847 – 2.153 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

จากผลการทดสอบสมการถดถอยพบว่า ปัจจัยทั้งหมดมีความเหมาะสมในการอธิบายอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมได้ร้อยละ 63.5 (R-squared) ซึ่งค่า F-statistic จากการศึกษาเท่ากับ 4.726 และ Prob.F-statistic เท่ากับ 0.003 จึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต่างๆ ที่นำมาทดสอบสามารถอธิบายอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมได้ดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ด้วยค่าสถิติ t-statistic พบว่า สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) และสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95 ตามลำดับ

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS) สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) และสัดส่วนรายได้จากการบริหารตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE) และอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) พบว่า ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลของการทดสอบสมการถดถอยเชิงซ้อนธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่  
สมการที่ 2 ธนาคารขนาดใหญ่

$$\begin{aligned} \text{ROA (ช.ขนาดใหญ่)} &= 0.002 + 0.020(\text{DEP}) + 0.001(\text{TEC}) + 0.001(\text{LD}) \\ &\quad (0.185) \quad (0.432) \quad (2.040)^* \quad (0.174) \\ &\quad - 0.624(\text{IS}) - 0.025(\text{PLL}) - 0.027(\text{FBI}) + 0.063(\text{GFFE}) \\ &\quad (-0.897) \quad (-0.718) \quad (-1.885)^* \quad (1.779)^* \end{aligned}$$

R-squared	=	0.672	,	F-statistic	=	5.849
Prob.F-statistic	=	0.001	,	N	=	28
Durbin-Watson Stat	=	2.138				

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ  
ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t – statistic

จากการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน (F-statistic) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 95 หรือที่นัยสำคัญ 0.05 เมื่อเทียบกับค่า Prob.F-statistic ที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอย จะพบว่าค่า Prob.F-statistic ที่ได้มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ( $0.001 < 0.05$ ) ดังนั้นจึงปฏิเสธ  $H_0$  ที่กล่าวว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม แสดงว่าสมการนี้มีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ทุกตัวพร้อมกัน เป็นการยอมรับว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่มีนัยสำคัญในการกำหนดตัวแปรตาม สมการถดถอยนี้จึงสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ และเมื่อพิจารณาค่า Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่าค่า Pearson Correlation ระหว่างส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS) และอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) มีค่าเกิน 0.80 เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งอาจจะเกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้ แต่เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรงสำหรับสมการนี้ และค่า Durbin-Watson Stat ที่ได้มีค่าเท่ากับ 2.138 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 99 หรือที่นัยสำคัญ 0.01 ได้ค่าอยู่ระหว่างค่า  $d_u$  กับ  $4 - d_u$  คืออยู่ในช่วง 1.847 – 2.153 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

จากผลการทดสอบสมการถดถอยพบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดมีความเหมาะสมในการอธิบายอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมได้ถึงร้อยละ 67.2 (R-squared) ซึ่งค่า F-statistic จากการศึกษาก็เท่ากับ 5.849 และ Prob.F-statistic เท่ากับ 0.001 จึงสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรต่างๆ

ที่นำมาทดสอบสามารถอธิบายอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมได้เป็นอย่างดีทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ด้วยค่าสถิติ t-statistic พบว่าสัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) และสัดส่วนรายได้จากการปริวรรตเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

สำหรับส่วนแบ่งการตลาดด้านเงินฝาก (DEP) สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD) อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS) พบว่า ไม่มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

### ผลของการทดสอบสมการถดถอยเชิงซ้อนธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลาง สมการที่ 3 ธนาคารขนาดกลาง

$$\begin{aligned}
 \text{ROA (ช.ขนาดกลาง)} &= 0.025 + 0.067(\text{DEP}) - 0.025(\text{LD}) - 1.756(\text{IS}) \\
 &\quad (0.523) \quad (0.767) \quad (-0.537) \quad (-0.916) \\
 &\quad - 0.266(\text{PLL}) + 0.024(\text{FBI}) - 0.018(\text{GFFE}) \\
 &\quad (-2.086) \quad (0.525) \quad (-0.355)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{R-squared} &= 0.361, & \text{F-statistic} &= 1.976 \\
 \text{Prob.F-statistic} &= 0.115, & \text{N} &= 28 \\
 \text{Durbin-Watson Stat} &= 1.904
 \end{aligned}$$

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ  
ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t - statistic

จากการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน (F-statistic) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 95 หรือที่นัยสำคัญ 0.05 เมื่อเทียบกับค่า Prob.F-statistic ที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอย จะพบว่าค่า Prob.F-statistic ที่ได้มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ( $0.115 > 0.05$ ) ดังนั้นจึงยอมรับ  $H_0$  ที่กล่าวว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทั้งหมดไม่มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95



และเมื่อพิจารณาค่า Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่ามีค่าไม่เกิน 0.80 จึงสามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และค่า Durbin-Watson Stat ที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.904 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 99 หรือที่นัยสำคัญ 0.01 ได้ค่าอยู่ระหว่างค่า  $d_u$  กับ  $4 - d_u$  คืออยู่ในช่วง 1.847 – 2.153 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

#### ผลของการทดสอบสมการถดถอยเชิงซ้อนธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดเล็ก สมการที่ 4 ธนาคารขนาดเล็ก

$$\begin{aligned}
 \text{ROA (ข.ขนาดเล็ก)} &= -0.003 + 0.128(\text{DEP}) + 0.000(\text{TEC}) - 0.003(\text{LD}) \\
 &\quad (-0.092) \quad (0.193) \quad (0.387) \quad (-0.233) \\
 &\quad + 0.266(\text{PLL}) - 0.830(\text{IS}) + 0.004(\text{FBI}) - 0.014(\text{GFFE}) \\
 &\quad (0.172) \quad (-1.039) \quad (0.638) \quad (-0.498) \\
 \\ 
 \text{R-squared} &= 0.402, \quad \text{F-statistic} = 1.918 \\
 \text{Prob.F-statistic} &= 0.12, \quad \text{N} = 28 \\
 \text{Durbin-Watson Stat} &= 1.906
 \end{aligned}$$

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ.ระดับ 0.01, 0.05, 0.10 ตามลำดับ  
ตัวเลขในวงเล็บคือค่า t – statistic

จากการทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกัน (F-statistic) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 95 หรือที่นัยสำคัญ 0.05 เมื่อเทียบกับค่า Prob.F-statistic ที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอย จะพบว่าค่า Prob.F-statistic ที่ได้มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ ( $0.12 > 0.05$ ) ดังนั้นจึงยอมรับ  $H_0$  ที่กล่าวว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทั้งหมดไม่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเมื่อพิจารณาค่า Pearson Correlation ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ พบว่ามีค่าไม่เกิน 0.80 จึงสามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และค่า Durbin-Watson Stat ที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.906 ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการเปิดตารางที่ระดับความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ร้อยละ 99 หรือที่นัยสำคัญ 0.01 ได้ค่าอยู่ระหว่างค่า  $d_u$  กับ  $4 - d_u$  คืออยู่ในช่วง 1.847 – 2.153 ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

## 5. สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ตั้งที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น ได้นำมาทดสอบเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยเชิงซ้อนที่มีการกำหนดให้ส่วนแบ่งการตลาดด้านเงินฝาก (DEP) สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) สัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยรับและจ่าย (IS) สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) สัดส่วนรายได้จากการปรับลดเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE) อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (PLL) เป็นตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งจากการทดสอบสามารถสรุปได้ดังนี้

ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งระบบ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) คือ สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) และสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก (LD)

ธนาคารขนาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ได้แก่ สัดส่วนรายได้จากการดำเนินงานต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ (TEC) สัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการต่อรายได้ทั้งหมด (FBI) สัดส่วนรายได้จากการปรับลดเงินตราต่อรายได้ทั้งหมด (GFFE)

ธนาคารขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า ไม่มีปัจจัยใดเลยที่ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป อาจปรับปรุงโดยการนำปัจจัยอื่นๆ ซึ่งอาจจะ เป็นปัจจัยภายในหรือภายนอกที่อาจส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของธนาคารพาณิชย์ไทยมาใช้ในการศึกษาด้วย เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

### กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณาจากอาจารย์ลิสรา เตชะ เสริมสุขกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขเนื้อหาให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้กำลังใจในการทำ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผลงานวิชาการทุกเล่ม และผู้ให้บริการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติมในการศึกษางานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่และครอบครัวของข้าพเจ้าที่ได้ให้กำลังใจเสมอมาตลอดการทำการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ความช่วยเหลือตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ และพี่ ๆ เพื่อนนักศึกษาปริญญาทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดมา

## บรรณานุกรม

- โกศล ดีศีลธรรม. 2546. **กลยุทธ์และกลวิธีการเพิ่มผลิตภาพ**. กรุงเทพมหานคร: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- จอมขวัญ สงบกิจ. 2547. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ดุสิตา บุตรทวี. 2535. “การบริหารสินทรัพย์กับการทำกำไรของธนาคารไทย.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดาวรุ่ง เจตวิเศษไพศาล. 2535. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย.” วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพากร บุญสุวรรณ. 2543. “วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทย : กรณีศึกษาธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในแต่ละกลุ่ม.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน.
- นิตยา ฐาปนาศรี. 2544. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทยก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและขณะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ.” วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรัญญา ภัทรสุข. 2536. **เศรษฐศาสตร์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิกกร บำเพ็ญธุรกิจ. 2538. “ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- Mthika. 6 เมษายน 2551. **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในธุรกิจธนาคาร** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/36074>)

